

dels mòduls d'anàlisi, de transferència i de generació per a cada llengua determinada. Als diversos Estats membres, la feina és duta a terme sota contractes individuals d'associació, negociats entre un Estat concret i la Comissió de la Comunitat. Existeix també un equip central, compost per especialistes contractats directament per la Comissió, que treballa de forma independent a les unitats de recerca i que prepara les especificacions que serveixen de suport per a la feina d'aquestes. Els problemes de comunicació inherents al fet que les persones que participen en el projecte estiguin disseminades per tota la Comunitat es resolen amb la utilització del sistema de teleconferència Eurokom, com a mitjà habitual d'intercanvi d'informació, i amb l'organització de trobades, en les quals els especialistes dels diferents grups discuteixen

aquells problemes que són d'interès mutu. Aquest número especial acaba amb dos apèndixs: l'1, que es titula *Eurotra Glossary* (Glossari Eurotra), i el 2, el títol del qual és *Articles about Eurotra* (Articles sobre Eurotra).

Aquesta ressenya ens ha sortit —prou que ho sabem— força més extensa del que inicialment havíem previst. Però, atesa la importància i la transcendència indiscutibles que aquest ambiciós projecte té actualment —i la que previsiblement assolirà en un futur immediat, sobretot si com esperem i desitgem reïx—, ens ha semblat oportú de dedicar a aquest número monogràfic de *Multilingua* més atenció de la que habitualment es presta a aquesta mena de publicacions.

PERE MARTÍ I MAINAR

Carles DUARTE I MONTSERRAT, *Llengua i Administració. Estudis sobre la llengua, el dret i l'administració*. II Congrés Internacional de la Llengua Catalana / Edicions de la Magrana, Barcelona 1986, 139 ps.

En el marc del *II Congrés Internacional de la Llengua Catalana*, i concretament entre les publicacions que s'hi han fet, trobem aquest volum que recull treballs diversos de l'autor que queden englobats en el camp delimitat genèricament pel títol. Com diu ell mateix: «és un recull

de treballs, d'origen divers, que tenen com a matèria comuna la llengua usada en l'activitat administrativa i jurídica» (p. 5).

Dels dotze treballs aplegats, n'hi ha sis que ja havien aparegut en revistes o en butlletins especialitzats,¹

1. En «COM ensenyar català als adults», 6 (Barcelona, 1984), ps. 54-56, l'article 3 sobre l'ensenyament del llenguatge administratiu, cursos i continguts; en *Herri-Ardura*

un en una revista de divulgació,² tres en les actes de trobades i de conferències o en homenatges,³ i un parell d'inèdits.⁴

Amb l'estil d'exposició habitual, clar i entenedor, l'autor, amb una llarga trajectòria de publicacions sobre aquests temes, sempre relacionats amb la llengua en l'activitat administrativa, tant des del punt de vista purament lingüístic com de solució de problemes terminològics, ocupant-se fins i tot d'aspectes del disseny de documents, de publicar un curs de llenguatge administratiu i de l'elaboració de formularis, aplega en aquest llibret produccions seves, la majoria ben conegudes, d'altres no tant.

Així, a partir d'ara comptem amb la traducció catalana de l'article «Les normes ISO de terminologia i la resolució de problemes terminolò-

gics»,⁵ on, d'una banda, difon algunes de les normes d'aquesta organització internacional i les seves activitats, alhora que exposa algunes de les seves recomanacions que presenten aspectes que poden ajudar-nos en qüestions de llenguatge administratiu, com ara les: ISO/R 1087 (juny 1969) sobre el vocabulari essencial de terminologia; ISO/R 704 (abril 1968) referida als principis de denominació; ISO/R 860 (octubre 1968) sobre la unificació internacional de nocions i termes. D'altra banda, quant als problemes terminològics, se centra especialment, a partir de l'experiència del Quebec, en les dades que cal tenir en compte per a solucionar-los, i també en els neologismes.⁶

Dels dos treballs inèdits, el primer la referència als «Criteris per a la correcció dels documents adminis-

---

laritzazko Euskal Aldizkaria [Revista Vasca de Administració Pública], 8 (Oñate, 1984), ps. 251-256, l'article 6 (en castellà) sobre les normes ISO i els problemes terminològics (V. més endavant); en *Llengua i Administració*, núm. 21 (Barcelona, 1986), p. 3; núm. 22 (1986), ps. 3-4; i núm. 23 (1986), p. 4, el 12 sobre la discriminació per raó del sexe; i en *Revista de Llengua i Dret* [des d'ara RLD], els articles (núm. 5, Barcelona, juny 1985, ps. 33-54) una introducció a la traducció administrativa entre el català i el castellà; el 10 (núm. 4, nov. 1984, ps. 73-81) sobre la influència del llatí en la formació de les llengües i l'11 (núm. 5, juny 1985, ps. 309-314) que és la recensió del llibre *La norme linguistique* d'E. Bédard i de J. Maurais (eds.).

2. En *Serra d'Or*, núm. 294 (març 1984), ps. 11-12, el 2.

3. En *Actes del Colloqui sobre Llengua i Administració. Barcelona, octubre de 1983*, Barcelona, 1984, ps. 51-60, el primer, sobre el llenguatge administratiu com a categoria; en *Estudis de Llengua i Literatura catalanes. Miscel·lània Antoni M. Badia i Margarit*, 3, Abadía de Montserrat, 1985, ps. 45-54, el 9 sobre les fórmules orals i el mot *blanc* (= pobre) en el *Llibre de les Costums de Tortosa*; i el 7 sobre l'aprofitament de la documentació històrica (V. més endavant), en *Tradicció i modernitat en el llenguatge administratiu. Actes del Cicle de conferències sobre Tradició i Modernitat en l'establiment del llenguatge administratiu*, Barcelona, 1986, ps. 11-21.

4. Els articles 4 (ps. 35-39) i 8 (ps. 91-97).

5. És l'article 6 citat a la nota 1.

6. Es refereix essencialment als criteris exposats per Pierre AUGER i Louis Rous-

tratius».⁷ Hi fa una relació complexa —com ho és el mateix procés de revisió—, gradual i ordenada del procés ideal i desitjable que caldria seguir per a l'elaboració d'un document administratiu; hi exposa recomanacions ben lògiques, i, per evitar errors —fruit de la negligència, de la deixadesa o de la pressa— que poden ser esmenats si hom repassa amb calma la feina feta, aconsella que es revisi atentament el document de què es tracti abans de donar-lo per definitiu.

Pel que fa al segon, «L'evolució del vocabulari jurídic català medieval»⁸, Duarte, amb un estil planer i divulgador, dintre de les grans línies i tendències per les quals ha passat la llengua catalana en l'edat mitjana (germanismes, arabismes, neologismes, etc.), planteja, sintèticament, a tall d'introducció, l'evolució que ha sofert el vocabulari jurídic; evolució que coincideix, en línies generals, amb l'evolució del dret i de la història. En dóna alguns casos concrets que són il·lustrats amb els següents

exemples —menys dels que desitjaríem— referents a la reducció de germanismes (*guerpir, aliscara, jaquir, ban, bare*), a manlleus del llatí (*fisc, exacció, olim, magnific, illustre, illustríssim*), a l'aprofitament de recursos propis (els sufixos *-or, -er, -atge*; o la fixació de les locucions *per plana paraula, a coneguda de, en paga de*, etc.), a arabismes (*alami, alfar-da, alcaid, alquieda, alforria, albarà, alcalde*).

Esperem que aquesta aproximació a un aspecte tan interessant com poc treballat serveixi per fomentar nous estudis cada cop més profunds sobre l'evolució del vocabulari jurídic català.

Respecte a «L'aprofitament de la documentació històrica en l'establiment del llenguatge administratiu català modern»⁹, l'autor, després d'introduir-nos en el tema i d'il·lustrar-lo amb exemples —alguns de familiars—, proposa diversos criteris que han d'ajudar en la tasca d'incorporar al llenguatge modern de l'Administració termes tradicionals, procurant

---

SEAU, *Metodologia de la recerca terminològica*, traducció i adaptació de M. Teresa Cabré, Barcelona, 1984, 76 p.

7. És l'article 4 de la nota 4.

8. És l'article 8 de la nota 4.

9. És l'article 7 citat a la nota 3. Ja s'ha ocupat d'aquesta qüestió en altres ocasions: C. DUARTE / R. TORRENTS / J. FERRER, «L'aprofitament de la documentació medieval en l'establiment del llenguatge administratiu català actual», en RLD, 4 (nov. 1984), ps. 3-9 (fruit de la conclusió 1) de les «Jornades sobre l'establiment del llenguatge administratiu català», en *L'establiment del llenguatge administratiu*, Barcelona, 1984, p. 79; C. DUARTE / R. TORRENTS, «Notes sobre documents administratius dels segles XVI i XVIII», en RLD, 7 (juny 1986), ps. 7-11.

Des d'un punt de vista de plantejament general hi ha el treball de Sebastià SOLÉ I COT, «Fonts històriques per a la recuperació de la terminologia jurídica catalana», en *Revista Jurídica de Catalunya*, 3 (Barcelona, jul.-set. 1977), ps. 187-192; i Emili CASANOVA, «D'elements històrics per al restabliment del llenguatge administratiu català», en RLD, 5 (juny 1985), ps. 61-73, sobre dos casos concrets.

mantenir sempre un cert —i difícil— equilibri entre tradició i/o modernitat, sense perdre de vista ni la riquesa de les varietats dialectals, ni els criteris de rigor científic necessaris per a obtenir uns resultats fiables.

La publicació del recull que comentem és una mostra del nivell as-

solit en els darrers anys (1984-1986) en els estudis sobre llenguatge administratiu, i contribuirà, doncs, a donar encara més difusió als articles que conté i a divulgar més els criteris i principis que acompanyen l'establiment i la recuperació del llenguatge administratiu català.

Oriol OLEART I PIQUET

Eduardo BLASCO I FERRER, *Storia linguistica della Sardegna*, Tubinga (Max Niemeyer Verlag) 1984, 349 ps., ISBN 3-484-50211-8.

Eduardo BLASCO I FERRER, *La lingua sarda contemporanea. Grammatica del lugodorese e del campidanese. Norma e varietà dell'uso. Sintesi storica*, Caller (Edizioni della Torre) 1986, 243 ps.

Les obres ressenyades constitueixen una aportació molt important del professor Blasco al coneixement històric i a la descripció gramatical de la llengua sarda. El professor Blasco, que col·laborà en el núm. 5 de la REVISTA DE LLENGUA I DRET, ha demostrat una vegada més en aquestes obres la seva gran capacitat de treball i la seva indiscutible preparació lingüística, com ja havia fet en la seva *Grammatica storica del catalano e dei suoi dialetti*, Tubinga (Gunter Narr Verlag) 1984. En aquest cas, però, ha dedicat la seva atenció a l'estudi del sard, llengua que li és ben coneguda pel fet de, tot i ser barceloní, viure des de fa força temps a Sardenya.

En primer lloc ens referirem a la *Storia linguistica della Sardegna*. Es tracta d'un treball força ben fet i de contingut més complex del que el seu títol expressa. Sí, a més del que

podem anomenar història de la llengua, hi ha uns apartats notables dedicats al *context històric* general (per exemple al primer capítol, però en general a tots —llevat del darrer—, que s'inicien amb una visió històrica de l'etapa de la història de la llengua descrita), a la *gramàtica històrica* del sard (sobretot dins del capítol sisè, en què es fa una exposició ben detallada sobre el sard antic en els vessants fonològic, morfosintàctic i lèxic) i a la *dialectologia* sarda (a la qual l'autor dedica el darrer capítol del llibre).

Pel que fa a l'estructura de l'obra, diguem que es compon dels dotze capítols següents: des dels orígens fins als fenicis, ps. 1-13; dels fenicis als romans, ps. 14-15; dels romans a les invasions germàniques, ps. 16-52; dels vàndals a l'administració bizantina, ps. 53-55; de l'administració bizantina als *giudicati* sards, ps. 56-61; dels *giudicati* a la inter-